

Informovaný souhlas pacienta(tky) s výkonem

OPERAČNÍ ODSTRANĚNÍ GANGLION, LIPOMU

Jméno pacienta:	
Datum narození:	
Přijímající lékař:	

Vážená paní, vážený pane,

rozhodl (a) jste se podrobit chirurgickému zákroku. Před touto operací budete ošetřujícím lékařem podrobně informován (a) o povaze a způsobu provedení operace a o možných pooperačních komplikacích a následcích. Tento materiál by Vám měl podat základní informaci o plánované operaci.

CÍL A POPIS VÝKONU

Ganglion je hmatné elastické až tuhé zduření, vyplněné čirým gelem, které svou úzkou stopkou ústí do kloubu nebo přímo souvisí se šlachou. Často mění svou velikost a někdy může dokonce úplně zmizet. Kůže nad ganglion nebývá změněna. Příčinou vzniku může být chronické přetěžování, jednostranná manuální práce a stereotypní pohyby rukou a prstů. Ganglia mohou být bolestivá (hlavně při prvním výskytu či při větší zátěži) a v závislosti na velikosti a umístění mohou omezovat pohyb. Nejčastěji se vyskytují v oblasti hřbetní strany ruky, zápěstí či v okolí kolenního kloubu, méně často na prstech. K chirurgickému odstranění přistupujeme při obtížích pacienta, které trvají i po konzervativní léčbě.

Lipom je benigní /nezhoubný/ nádor různé velikosti vycházející z bílé tukové tkáně, obvykle vzniká v podkožní tukové tkáni. Patří mezi běžné nádory s vrcholem výskytu mezi 40.-60. rokem, častěji u mužů a u obezních pacientů. Pro podkožní lipomy charakteristické, že pokud přibývá tukové tkáně, objem lipomu se zvětšuje spolu s objemem zdravé tukové tkáně. Teprve při hubnutí a úbytku tuku je patrný rozdíl - lipom totiž tuk neuvolňuje a tak se při hubnutí výrazně nezmenšuje. Obvykle se vyskytují na zádech, šíji, ramenou, krku, ale může se objevit i jinde. Pokud nepůsobí obtíže, není léčba nutná. Nekomplikované drobné lipomy v určitých lokalizacích lze odstranit ambulantně.

Před výkonem

Zhruba tři týdny před operací je především nezbytné, aby pacient neprodělal zánětlivé onemocnění (např. angína, chřipka, zánět cest močových, zánět průdušek či jiné onemocnění provázené teplotou nebo užíváním antibiotik). V případě dlouhodobé léčby některými léky je nutná konzultace a případně úprava této medikace (například léky na snížení srážlivosti krve - Warfarin, Pelentan, pokud lze vysadit některé protizánětlivé léky typu Ibuprofen, Surgam, Anopyrin apod., rovněž je nutno upravit diabetickou léčbu). Konkrétní opatření vyplývající z jiných než ortopedických onemocnění je nutno konzultovat v rámci předoperačního vyšetření s praktickým lékařem, event. se specialistou v daném oboru. Před nástupem do nemocnice je nutné vynechat těžko stravitelná a dráždivá jídla, včetně alkoholu a omamných látek.

Popis výkonu

Výkon se provádí v místním znecitlivění (aplikace znecitlivující látky přímo do místa výkonu) nebo v anestezii celkové (pacient spí). Ráno před operací Vám bude dle potřeby oholeno místo, kde se ganglion/lipom nalézá. Po anestezii následuje desinfekce a zarouškování. Poté se kožním řezem vedeným v bezprostřední blízkosti útvaru odhalí jeho stěna - v případě ganglion až ke krčku, kde se připojuje ke kloubu nebo šlachové pochvě. Dalším krokem je šetrné a přesné vypreparování lipomu/ganglion, jejich postupné oddělení od okolních tkání a odstranění. Na závěr se zašije

podkoží a kůže. Odstraněný lipom se odesílá na histologické vyšetření. V některých případech je do místa uložení útvaru vložena odsavná hadička pro odvod sekretu. Drén se odstraňuje 1.-2. pooperační den.

Po operaci

Bolest je tlumena analgetiky a provádí se opakované převazy. Důležitá je časná rehabilitace (pozvolné rozcvičování je možné ihned po operaci) a zvýšená poloha operované končetiny (zmírňuje otok a bolest). Stehy jsou odstraňovány 12.-14. den po výkonu v rámci ambulantní péče. Při nekomplikovaném průběhu dochází k plnému zhojení za 2-8 týdnů v závislosti na uložení a velikosti útvaru.

MOŽNÉ KOMPLIKACE

Žádný lékař ani pracoviště Vám nemůže garantovat nekomplikovaný průběh operace a pooperační rekonvalescence. Komplikace během operace a po ní se v určitém, i když velmi malém, procentu vyskytují a je tedy nutné, abyste si těchto možných komplikací byl(a) vědom(a). Lze říci, že pravděpodobnost výskytu komplikace je přímo úměrná přítomnosti rizikových faktorů. Těmi mohou být pokročilý věk, přítomnost dalších onemocnění (diabetes mellitus, ateroskleróza, onemocnění srdce a plic atd.), nesprávná životospráva (obezita, kouření) a větší rozsah operačního výkonu. Vyšší riziko komplikací mají samozřejmě pacienti nedodržující pokyny lékaře.

Všeobecné komplikace

Mezi všeobecné komplikace, hrozící obecně při jakékoliv operaci, patří krvácení během operace a po ní, infekce, roztržení operační rány, prodloužené hojení rány, tvorba hypertrofických až keloidních jizev, alergická reakce na desinfekci, použítá léčiva nebo na šicí a obvazový materiál. Při vážných komplikacích může být nutná opakovaná operace.

Specifické komplikace

I přes perfektní provedení operace a preventivní opatření nelze stoprocentně vyloučit výskyt komplikací. Tyto komplikace se vyskytují ojediněle do 1 % operovaných pacientů. Podle druhu zvoleného operačního postupu se mohou vyskytnout následující komplikace:

1. **poranění senzitivního (cit vedoucího) nervu:** K poranění dochází v oblasti kožního řezu. Tuto komplikaci nelze preventivně ovlivnit, protože tyto nervy probíhají velmi variabilně a těsně pod kůží. Projevuje se výpadem citlivosti v malém okrsku kolem a pod operační ránou nebo palčivými pocity ve stejném rozsahu. Většinou spontánně odeznívá do jednoho roku.
2. **infekce:** I přes preventivní podání antibiotik (v indikovaných případech) může dojít k infekci operační rány nebo blízkého kloubu. Většinou se jedná o infekci běžně se na kůži vyskytující bakterie *Stafylococcus epidermidis*, která po adekvátní léčbě rychle odeznívá. Při infekci rány je nutné její rozpuštění a opakované převazy na ambulanci až do odeznění infekce. Při infekci kloubu je nutná hospitalizace a reoperace v celkové anestezii s výplachem kloubu a zavedením proplachové drenáže (na několik dnů) a celkovým podáváním antibiotik. Po proběhlém zánětu se v kloubu mohou tvořit srůsty omezující pohyb.
3. **recidiva ganglion /znovuobjevení se obtíží/:** při nevyřešení příčiny vzniku dochází nezářídka k opětovnému výskytu ganglion v témže místě
4. **fixace šlach k jizvě** - některá ganglia leží těsně kolem šlach a po provedeném zákroku může dojít k fixaci těchto šlach k jizvě a následně k omezení jejich pohyblivosti. Tomu předcházíme časnou rehabilitací po výkonu
5. **algodystrofický (Sudeckův) syndrom:** je onemocnění, provázené výrazným otokem a bolestmi celé ruky/nohy. Tato komplikace pak vyžaduje i několikaměsíční intenzivní léčbu a může způsobit trvalé poškození ruky/nohy.

Prognóza

Prognóza operačního odstranění ganglion je obecně dobrá. Někdy však i po kvalitně a pečlivě provedeném zákroku nelze vyloučit vznik recidivy. Provedený zákrok totiž neřeší příčinu, ale jen následek onemocnění. V takovém případě se provádí tzv. marsupializace s trvalejším efektem, kdy se původní jizvičkou odstraní pouze část ganglia a zajistí se trvalá drenáž tekutiny z ganglia do podkoží, odkud se tekutina samovolně a pozvolna vstřebává.

Chirurgická excize lipomu je ve většině případů léčebným výkonem bez následných recidiv.

Poučení, zda má zdravotní výkon nějaké alternativy a zda má pacient možnost zvolit si jednu z alternativ

Alternativou chirurgického odstranění ganglion je konzervativní postup - aplikace nesteroidních antirevmatik, klidový režim a event. prosté odsátí gelového obsahu punkční aspirací stříkačkou a jehlou s případnou aplikací protizánětlivého léku (kortikoidu) do ganglia, což lze provést ambulantně. Zákrok je velmi jednoduchý, často spojený s okamžitou úlevou, avšak neřeší příčinu potíží a efekt bývá krátkodobý. Při bolestech, nežádoucím kosmetickém efektu, omezení běžných aktivit a nevede-li klidový režim a konzervativní léčba (zejména při opakovaných punkcích) k ústupu potíží přistupujeme k chirurgickému řešení.

Chirurgické odstranění lipomu alternativní postup nemá.

Údaje o případném možném omezení v obvyklém způsobu života a v pracovní schopnosti, případné změny zdravotní způsobilosti:

Po operaci strávíte určitý čas v nemocnici. Délka pobytu bude záviset na hojení, což je individuální a nelze předem odhadnout, jak dlouhý pobyt v nemocnici bude. Nebude-li další chirurgické péče třeba, budete propuštěn/a/ do domácího léčení, v případě nutnosti delšího ústavního doléčení budete přeloženi na lůžka následné péče do některého ze zařízení, které bude nejbližší Vašemu trvalému bydlišti.

Údaje o léčebném režimu a preventivních opatřeních (edukace), o provedení kontrolních zdravotních výkonů:

Léčebný režim v nemocnici stanovuje ošetřující lékař ve spolupráci s primářem oddělení, dále se na rozhodovacím procesu podílí rehabilitační sestra a ošetřující sesterský personál, event. ještě odborníci z jiných oborů (tzv. konsiliáři), kteří bývají občas přizváni k lůžku pacienta. Týká se dietních opatření, pohybového režimu a rehabilitace. Při ukončení hospitalizace budete vybaveni propouštěcí zprávou, která bude obsahovat pokyny a doporučení, jak se během doléčení chovat, které léky užívat a kdy chodit na kontroly nebo k převazům. Tuto zprávu si před opuštěním nemocnice prostudujte a dotazy přednostně svému ošetřujícímu lékaři.

Komplikace při a po operaci se mohou objevit i přes naši maximální možnou snahu jim zabránit. Většina komplikací je však řešitelných. Tato informace jistě nemůže být vyčerpávající. Ptejte se proto, prosím, svého ošetřujícího lékaře nebo operátora na všechno, co Vás ve vztahu k plánovanému operačnímu výkonu ještě zajímá. I sebelépe provedeným výkonem nelze splnit nerealistická očekávání. **Prosím, ptejte se na všechno, co se Vám zdá důležité!**

Prohlašuji, že mi byl náležitě objasněn důvod, předpokládaný prospěch, následky i možná rizika a komplikace plánovaného výkonu a dále způsob jeho provedení a možné alternativy. Měl(a) jsem možnost zeptat se lékaře na vše, co mě ve vztahu k plánovanému výkonu zajímá a obdržel(a) jsem vysvětlení, kterému jsem porozuměl(a). S provedením výše uvedeného výkonu souhlasím.

Prohlašuji, že v případě výskytu neočekávaných komplikací vyžadujících neodkladné provedení dalších výkonů nutných k záchraně mého života nebo zdraví souhlasím, aby byly tyto výkony provedeny.

Souhlasím s respektováním všech doporučení a rad, které mi byly poskytnuty za účelem co nejlepšího výsledku léčby. Při nedodržení rad a doporučení přebírám plnou odpovědnost za svůj zdravotní stav.

Seznámil(a) jsem se s poučením o zdravotním výkonu.

Datum:

Podpis pacienta
(zákonného zástupce)